

BIRDA

Sediul consiliului local: Birda nr. 110,
telefon 0256/410882;

Coordonate:

45°25'41"lat. N;

21°20'19" long. E;

Repere istorice:

-1690 - așezarea este atestată documentar (fiind locuită de români) cu numele **Birda**;

-1717 - Birda apare în documentele habsburgice cu 80 de case, Berecuța cu 28 de case, Sângeorge cu 30 de case;

-1761 - pe Harta oficială a administrației Banatului apare localitatea cu numele de **Pir-da**;

-1828 - erariul (administrația de stat austriacă) vinde domeniul Birda familiei **Termacici**;

-1842 - Birda este proprietatea baronului **Lo Presti**;

-1852 - așezarea ajunge în posesia soției baronului **Ukermann**;

-1873 - holera face victime numeroase în satul Berecuța;

-1888 - se naște **dr. Iuliu Ionescu**, viitor prim pretor de Lipova și subprefect al județului Timiș - Torontal în perioada interbelică (d.1963);

-1924 - la Sângeorge au fost aduși români din zona Turdei și din satul Igrăș;

-1930-1931 - Birda avea 1142 de locuitori (495 români, restul unguri, germani și sârbi);

-30 aprilie 1936 - se naște la Sângeorge **Laza Cnejevici**, solist vocal și instrumentist;

- Birda avea școală primară, fanfară, bancă și casă națională;

-1967 - Birda aparține de comuna Gătaia;

-2002 - Birda avea 3 356 de locuitori;

-2004 - comuna a fost înființată în baza Legii nr. 84/2004, prin desprindere de localitatea Gătaia;

-2005 - apele râului Bârzava se revarsă, producând localnicilor mari pagube;

-autoritățile constănțene și Mitropolia Banatului, ridică pentru sinistrați case noi;

-1-2.09.2007 - are loc prima ediție a sărbătorii "Întorcerea fiilor satului", prilej cu care este aniversată împlinirea a 100 de ani de existență în Birda a Bisericii Evanghelice;

-2009 - este finalizată alimentarea cu apă a satului Birda;

-2010 - sunt reabilitate și modernizate grădinița și școala primară din satul Mănăstire;

2011 - este terminat podul de beton peste râul Bârzava care leagă localitatea Birda de insula Livezile (600 hectare de teren arabil);

-80 la sută dintre copiii din Birda sunt născuți la oraș (Deta sau Timișoara);

-2012 - fermierii belgieni lucrează la Birda peste 2680 de hectare de teren arabil;

-2013 - **Karina Maria Guț** din satul Mănăstire dezvoltă o fermă de prepelițe cu peste 4 000 de exemplare;

-2013 - peste 95 la sută dintre locuitorii comunei erau branșați la sistemul public de alimentare cu apă potabilă;

-2013 - s-a construit un teren de sport sintetic cu 300 de locuri în tribune;

-a fost reabilitat căminul cultural din Sângeorge, modernizat și dotat căminul cultural din Birda;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2012 - total = 1 846 persoane, din care:

- masculin = 923 persoane

- feminin = 923 persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2013 = 734

Sate componente: Birda, Berecuța (1458, Berek) Mănăstire (1503, Sângeorgiu) și Sângeorge (1319, villa Sankti Georgy);

Instituții școlare: Școală gimnazială: Birda; Școli primare: Berecuța, Mănăstire și Sângeorge; Grădinițe cu program normal: Birda, Berecuța, Mănăstire și Sângeorge;

Instituții sanitare: Cabinet medical, farmacie umană, cabinet sanitar-veterinar: Birda; Farmacie veterinară: Birda;

Instituții culturale: Cămine culturale: Birda, Berecuța, Mănăstire și Sângeorge; Bibliotecă: Birda (2005);

Biserici și mănăstiri: Ortodoxe române: Birda (o primă biserică este datată la anul 1760; 1908-1911), Berecuța (1925), Sângeorge (sec.al XIX-lea); Greco-catolică: (1928)-Sângeorge, Birda (1908); Evanghelică: Birda (1906); Mănăstirea sârbă „Sf. Gheorghe“-Mănăstire (sf. sec. al XV-lea);

Ruga: Birda (8.07.), Berecuța (de Paști), Mănăstire (de Rusalii) și Sângeorge (8.11.)

Cetățeni de onoare: Ion Cociuba, Ioan Despa, Dionisie Purice, Maftei Pop, Ioan Bâlc, Anton Bâlc, Gh. Jurca.

BIRDA

CRANIUL
SFÂNTULUI
GHEORGHE

Așezământul monahal ortodox sârbesc „Sfântul Gheorghe” din satul Mănăstire e așezat în apropierea râului Bârzava și a pădurii. A fost construit în secolul al XVI-lea, probabil de despotul sârb Ioan (Iovan) Brancovici, ca un centru de rezistență împotriva propagandei romano-catolice. În timpul ocupației otomane a fost în parte distrus. În 1754 a fost rezidit, iar în 1777 împărăteasa Maria Theresia i-a acordat terenuri și l-a afiliat celei mai vechi mănăstiri din Banat, Mănăstirea Partoș, cea din urmă zidită în anul 1212. Stilul arhitectonic al mănăstirii este cel bizantin, iar pictura de pe boltă e în frescă. Faima mănăstirii este legată de numele Sfântului Gheorghe, un războinic anatolian născut în anul 272, din tată nobil și mamă provenind dintr-o familie israeliană bogată. S-a creștinat și a fost decapitat în anul 303 la Nicomedia din ordinul împăratului roman Dioclețian. Moaștele Sfântului Marele Mucenic Gheorghe au ajuns

în diferite locuri. O bucată din craniul sfântului s-ar afla azi în Mănăstirea Sângeorge, adus aici pentru a fi ascuns de otomani. În anul 1904, chiliile Mănăstirii Sfântul Gheorghe au fost supraetajate. După 1944, mănăstirea ajunge pentru un timp cazarmă, apoi clădire de birouri pentru Cooperativa Agricolă de Producție din sat.

Mănăstirea este declarată monument istoric și găzduiește vara o mică tabără de copii. La mănăstirea „Sfântul Gheorghe” viețuiește o singură măicuță, sora **Evghenia**.

LAZA CNEJEVICI

S-a născut la 30 aprilie 1936 în satul Sângeorge. În anul 1948 se mută cu părinții la Timișoara, iar în 1954 absolvă Liceul Mixt Sârbesc. A cântat în orchestra școlii la acordeon. În ianuarie 1955 părăsește Facultatea de Filologie, Secția slavistică a Universității din București, pentru a se angaja ca acordeonist la Ansamblul Sârb de Cântece și Jocuri din Timișoara. După 1959 își formează propriul cvartet de muzică populară sârbească, cu care face numeroase turnee în Banat. Formația avea să fie nucleul actualului Ansamblu „Timișul” al Casei de Cultură a municipiului Timișoara (înființat în 1969). Între anii 1961-1962 Laza este elev al Școlii Populare de Artă din Arad, apoi dă admitere la Facultatea de Muzică, nou înființată la Timișoara, pe care a absolvit-o în anul 1966. În perioada 1969-1979 instruieste, pregătește și conduce orchestra Ansamblului „Timișul”, cu care efectuează turnee în Ungaria, Iugoslavia, Elveția, Franța, Grecia, Turcia, Italia, Anglia, RDG, SUA, Canada etc.

La festivalurile la care a participat a obținut premiul I. De-a lungul timpului a avut numeroase apariții și înregistrări radio și tv, în țară și străinătate. Laza Cnejevici este și creatorul unuia dintre imnurile echipei de fotbal „Politehnica” Timișoara.

Fiul său, **Vladimir (Vladi) Cnejevici**, este un cunoscut muzician care a cântat cu formațiile „Progresiv TM”, „Compact” și „Pasărea Colibri”.

BIRDA

CASA CONSTĂNȚEANĂ

Gravele inundații din Banat din anul 2005 au trezit solidaritatea întregii țări. Oficialitățile județene au solicitat ajutorul altor comunități, locale sau județene, unor firme și companii, bisericii naționale și celorlalte culte, pentru

ca acestea să „adopte” câte o familie sinistrată din județul Timiș și să-i construiască o casă. Răspunsul a fost unul excepțional. La inițiativa președintelui Consiliului Județean Constanța, **Nicușor Constantinescu**, s-au mobilizat comunitățile din municipiul Constanța, din orașul Mangalia, din Costinești, comunele Mihail Kogălniceanu și Cumpăna.

Constănțenii au strâns peste 5,5 miliarde de lei vechi și astfel a început construirea a opt case pentru cei loviți de inundații în Birda, Sângeorge și Mănăstire. La 17 august 2005, „o delegație oficială a județului Constanța, formată din **Nicușor Constantinescu**, președintele Consiliului Județean, **Nicolae Nemirschi**, viceprimarul municipiului Constanța, **Traian Cristea**, **Mariana Gâju** și **Iosif Valer**, primarii localităților Costinești, Cumpăna

și Mihail Kogălniceanu (...) a poposit în localitățile Sângeorge și Mănăstire, satele în care autoritățile locale și județene din Constanța au „adoptat” construirea a opt locuințe“. Oficialii constănțeni au predat „la cheie” casele celor îndreptății, în momente cu adevărat emoționante. La scurta ceremonie care a urmat predării caselor, președintele C.J. Timiș, Constantin Ostaficiuc, a înmănat dlui Nicușor Constantinescu, pentru felul în care a dus la bun sfârșit inițiativa „Casa constănțeană”, distincția „Leul bănățean”. Cotidianul

Bârzava... liniștită - anul 2008

„Telegraf” cita în numărul său din 31 iulie 2005 finalul unei scrisori deschise venită din Banat: „**Dacă, tu, dobrogeanule, ajungi vreodată în celălalt colț de țară, în Banatul de șes, și treci prin satele Sângeorge și Mănăstire și dai de o casă nou-nouță, nici prea mare, nici prea mică, bate la poartă și vei fi primit de gazdă cu pită și sare, ca un oaspete de seamă ce ești**”.

IULIU IONESCU

În anul 1888, în ziua de 6 august, în casa familiei Ioan și Emilia Ionescu din Birda, se naște **Iuliu (Lulu) Ionescu**. Iuliu studiază la Timișoara (1898-1903), la liceul de stat, apoi la liceul greco-catolic din Beiuș, pe care-l termină în anul 1906. Urmează cursurile Facultății de Drept din Budapesta. Devine doctor în științe juridice (1912). După război, Iuliu Ionescu face carieră administrativă: prim prețor la Lipova (din iunie 1920), subprefect la Prefectura județului Timiș-Torontal (1928-1930, apoi între 1936-1939), prefect la Prefectura Arad (1940), prefect de Timiș-Torontal numit la 6 octombrie 1944 prin Înalt De-

cret Regal. Depune jurământul ca prefect de Timiș-Torontal la 11 noiembrie. Își dă demisia în urma manifestațiilor muncitorești organizate în Piața Unirii din Timișoara de Frontul Național Democrat (organizație controlată de comuniști). În aceeași zi și din același motiv demisionează și primarul Timișoarei, dr. Liviu Gabor. După anul 1945, familia fostului prefect trăiește o situație dramatică, autoritățile comuniste refuzând să-i acorde pensia de care ar fi trebuit să beneficieze după o viață de funcționar public. Trece la cele veșnice în anul 1963. Iuliu Ionescu a fost cavaler al ordinului Steaua României, înaltă decorație acordată de Regele Ferdinand I Întregitorul.